

Bosna i Hercegovina
Brčko distrikt BiH
URED-KANCELARIJA ZA REVIZIJU
JAVNE UPRAVE I INSTITUCIJA
u Brčko distriktu BiH

Босна и Херцеговина
Брчко дистрикт БиХ
КАНЦЕЛАРИЈА-УРЕД ЗА РЕВИЗИЈУ
ЈАВНЕ УПРАВЕ И ИНСТИТУЦИЈА
у Брчко дистрикту БиХ

Islahijet 8., telefon 049 218-220, faks 049 490-276
Ислахијет 8, телефон 049 218-220, факс 049 490-276
www.revizija-bd.ba

Број: 01-02-03-13-312/21
Р: 08-06; 010-06/21

ИЗВЈЕШТАЈ
О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА
ОДЈЕЉЕЊА ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ, ШУМАРСТВО
И ВОДОПРИВРЕДУ БРЧКО ДИСТРИКТА БиХ
за период 1. јануар – 31. децембар 2020. године

Брчко, јула 2021. године

САДРЖАЈ

<u>НЕЗАВИСНО РЕВИЗОРСКО МИШЉЕЊЕ</u>	3
<u>1. РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА</u>	6
<u>2. УВОД</u>	7
<u>3. ОПШТИ ДИО</u>	7
<u>4. ПРЕДМЕТ, ЦИЉ И ОБИМ РЕВИЗИЈЕ</u>	9
<u>5. ОСВРТ НА НАЛАЗЕ И ПРЕПОРУКЕ ПРЕТХОДНЕ РЕВИЗИЈЕ</u>	9
<u>6. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ</u>	11
<u>6.1. РУКОВОДСТВО И СИСТЕМ ИНТЕРНИХ КОНТРОЛА</u>	11
<u>6.2. ПЛАН И РЕАЛИЗАЦИЈА ПЛАНОМ ПРЕДВИЂЕНИХ ЗАДАТАКА</u>	13
<u>6.3. ПРИХОДИ И ПРИМИЦИ</u>	13
<u>7. Планирање и извршење текућих издатака</u>	14
<u>7.1. ИЗДАЦИ ЗА БРУТО ПЛАТЕ</u>	14
<u>7.2. ИЗДАЦИ ЗА НАБАВКУ МАТЕРИЈАЛА И СИТНОГ ИНВЕНТАРА</u>	15
<u>7.3. ИЗДАЦИ ЗА ТЕКУЋЕ ОДРЖАВАЊЕ</u>	15
<u>7.4. УГОВОРЕНЕ УСЛУГЕ</u>	15
<u>7.4.1. Текући грантови</u>	16
<u>7.5. БУЏЕТ КАПИТАЛНИХ ПОТРЕБА</u>	20
<u>7.6. ГОДИШЊИ ПОПИС СРЕДСТАВА И ОБАВЕЗА НА ДАН 31. 12. 2020. ГОДИНЕ</u>	20
<u>7.7. АКТИВНОСТИ ВЕЗАНЕ ЗА ПАНДЕМИЈУ ВИРУСА КОВИД-19</u>	22
<u>8. КОМЕНТАР</u>	22
<u>9. ПРИЛОЗИ</u>	23

Bosna i Hercegovina
Brčko distrikt BiH
URED-KANCELARIJA ZA REVIZIJU
JAVNE UPRAVE I INSTITUCIJA
u Brčko distriktu BiH

Босна и Херцеговина
Брчко дистрикт БиХ
КАНЦЕЛАРИЈА-УРЕД ЗА РЕВИЗИЈУ
ЈАВНЕ УПРАВЕ И ИНСТИТУЦИЈА
у Брчко дистрикту БиХ

Islahijet 8., telefon 049 218-220, faks 049 490-276
Ислахијет 8, телефон 049 218-220, факс 049 490-276
www.revizija-bd.ba

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ, ШУМАРСТВО И ВОДОПРИВРЕДУ

ШЕФУ ОДЈЕЉЕЊА

НЕЗАВИСНО РЕВИЗОРСКО МИШЉЕЊЕ

Предмет ревизије

Извршили смо ревизију финансијског пословања Одјељења за пољопривреду, шумарство и водопривреду (у даљем тексту: Одјељење) за период **1. јануар – 31. децембар 2020.** године, те ревизију усклађености пословања с важећим законским и другим релевантним прописима.

Одговорност руководства

Шеф Одјељења је одговоран за финансијско пословање Одјељења и усклађеност пословања из своје надлежности с важећим законским и другим прописима, програмом рада и одобреним позицијама буџета. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за спречавање и откривање материјално значајних грешака у финансијском пословању, као и примјереност понашања ревидираног Одјељења над средствима и имовином која му је дата на управљање.

Одговорност ревизора

Наша је одговорност да изразимо мишљење о финансијском пословању на основу извршене ревизије. Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавне управе и институција у Брчко дистрикту БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“ број 18/18 – пречишћени текст) и Одлуком о преузимању, примјењивању и објављивању превода оквира Међународних стандарда ВРИ („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“ број 31/18). Ови стандарди налажу да радимо у складу са етичким захтјевима и да ревизију планирамо и извршимо на начин који омогућава да се, у разумној мјери, увјеримо да финансијско пословање не садржи материјално значајне погрешке, те да је пословање усклађено с важећим законским и другим релевантним прописима.

Ревизија укључује спровођење поступка ради прибављања ревизорских доказа о усклађености финансијског пословања са законским и другим релевантним прописима, одобреним и извршеним позицијама буџета и извршавање послова из своје надлежности. Избор поступка је заснован на ревизорском просуђивању, укључујући процјену ризика настанка материјално значајних погрешака у финансијском пословању. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за презентацију финансијског пословања, ради

осмишљавања ревизорских поступака који су одговарајући у датим околностима и задовољавају стандарде ревизије.

Сматрамо да су прибављени ревизорски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше ревизорско мишљење.

Основ за изражавање мишљења

- **Издаци за текуће грантове су почетним буџетом за 2020. годину одобрени у износу од 9.675.000,00 КМ. Ребалансима у току 2020. године наведени износ повећан је за 6.060.500,00 КМ, тако да укупан буџет за текуће грантове износи 15.735.500,00 КМ. Од наведеног износа за подстицај у пољопривредној производњи је одобрено 15.100.000,00 КМ. Закључно са 31. децембром 2020. године извршено је 2.715.986,22 КМ за подстицаје по укалкулисаним захтјевима из 2019. године и 3.589.839,62 КМ који се односи на дио захтјева из 2020. године обрађених до тог датума у оквиру гарантованог процента од 80%. Износ од 8.794.174,16 КМ је укалкулисан и резервисан за исплату током 2021. године. Правилник за остваривање подстицаја у пољопривредној производњи за 2020. годину ступио је на снагу 1. октобра 2020. године, знатно након законом прописаног рока. Као и претходних година, документовање чињеничног стања за производње започете и окончане прије доношења буџета и Правилника о подстицајима у 2020. години, вршено је сачињавањем привремених записника са критеријумима који су важили за претходну годину. Комисија за интерну контролу је формирана 31. децембра 2020. године, на задњи дан важења Правилника. Надзор и обавезе Комисије прописане чланом 16 ставом 3 Правилника практично су онемогућене јер се током 2020. године врши исплата подстицаја из 2019. годину, односно ретроактивно, када ништа од производње није могуће провјерити на лицу мјеста, од стране Комисије, тако да Комисија нема своју функцију. Због завршетка процеса производње Комисија за интерну контролу не излази на терен и није у могућности да утврди чињенично стање и контролу рада комисија за подстицај на терену, како је предвиђено Правилником о подстицајима.**

Програмом утрошка средстава за самозапошљавање у пољопривреди из 2019. године, није прописан начин и контрола утрошка средстава, како је то прописано Законом о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2019. годину, тако да је правдање средстава вршено уз достављање купопродајног уговора за куповину опреме, односно стокe, предрачуна или понуде за набавку опреме. Од целокупног износа од 554.600,00 КМ из 2019. године, за двадесет седам (27) пројеката, за правдање утрошка средстава достављена су три рачуна укупне вриједности 6.599,60 КМ. Извјештај о утрошку средстава за 2019. годину, Одјељењу је достављен 30. септембра 2020. године, што није у складу с чланом 2 потписаног Уговора (прописани рок је 30. јун 2020. године).

- **Издаци за уговоре о повременим и привременим пословима остварени су у износу од 204.174,60 КМ, на основу уговора о посебним пословима који се углавном односе на послове који су систематизовани у организационом плану а укупно**

трајање периода ангажовања појединих лица је дужи од годину дана. Одјељење није доказало изузетне околности и без адекватног образложења извршено је ангажовање двадесет једног (21) лица за обављање посебних послова у 2020. години, који у односу на седамдесет седам (77) запослених у Одјељењу, значајно премашује ограничење од 10%. Правилник о раду није прописао начин избора извршилаца и утврђивање накнаде за послове, тако да су уговори закључивани без постојања претходно дефинисаних процедура и критеријума који би обезбиједили начело транспарентности у поступку избора извршилаца и утврђивања висине накнаде.

- Одјељење није ефикасно располагало одобреним средствима капиталног буџета, како је то прописано чланом 10 ставом 2 Закона о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2020. годину. Одобрена средства за период 2018–2020. година у износу од 2.849.490,95 КМ, извршена су у износу од 940.544,26 КМ или 33,01% плана, што указује на неефикасно коришћење и непотребно задржавање буџетских средстава за капиталне пројекте.
- Попис средстава, потраживања и обавеза на дан 31. 12. 2020. године није извршен у складу са Упутством о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу прописаног рока, свеобухватности пописа, обављања годишњег пописа краткорочних и дугорочних обавеза као и процјене могућности наплативости потраживања.

Мишљење с резервом

По нашем мишљењу, осим могућих ефеката напомена датих у претходном пасусу, финансијско пословање Одјељења у току 2020. године, у материјално значајним аспектима било је усклађено с важећом законском регулативом.

Замјеници главног ревизора
Амра Илић, дипл. ек.

Мр сц. Саво Грујић, дипл. ек.

Главни ревизор
Некир Суљагић, дипл. ек.

1. РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Извршеном ревизијом финансијског пословања Одјељења за 2020. годину, констатовали смо одређени број пропуста и неправилности, а ради отклањања истих, дали смо следеће препоруке:

- *Потребно је да Одјељење предузме активности на имплементацији препорука датих у Извјештају о обављеној ревизији финансијског пословања.*
- *Потребно је, ради ефикаснијег пословања, успоставити систем интерних контрола који ће елиминисати наведене слабости и допринијети ефикасном остваривању циљева Одјељења.*
- *Потребно је да Одјељење предузме активности на реализацији програмских задатака који су предвиђени Програмом рада а који су у надлежности Одјељења.*
- *Потребно је придржавати се горњих граница расхода Одјељења предвиђених ДОБ-ом у складу са одредбама Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ, у дијелу израде буџета.*
- *Потребно је, приликом ангажовања лица за обављање посебних послова, досједно поштовати Правилник о раду, у дијелу максималног броја ангажованих лица у односу на број запослених, са адекватним образложењем и доказивањем изузетних околности.*
- *Потребно је дефинисати врсту и обим посебних послова у Одјељењу, услове настанка потребе за њиховим обављањем, извршити њихово претходно вредновање, дефинисати процедуру начина ангажовања извршилаца, као и преиспитати усаглашеност Организационог плана Одјељења са потребама за обављање дјелатности.*
- *Потребно је примјену Правилника о начину и условима за подстицај у пољопривредној производњи за 2020. годину, обезбиједити од почетка фискалне године.*
- *Потребно је да Одјељење „ради континуираног надзора над реализацијом подстицаја“ проводи контролу рада комисија за подстицај на терену, врши провјеру обрађене документације, врши непосредан увид у утврђено стање на терену и контролу маркирања животиња, како је то предвиђено Правилником.*
- *Потребно је да Извјештај о раду комисије за интерну контролу обухвати контролу и надзор над реализацијом подстицаја по захтјевима изнад 1.000,00 КМ, како је то предвиђено Правилником.*
- *Потребно је обезбиједити да се извјештавање о реализацији и резултатима подстицаја врши досједном примјеном Закона о подстицајима у пољопривреди.*
- *Потребно је Програмом утрошка средстава дефинисати начин и контролу утрошка средстава, како је то прописано Законом о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ.*
- *Потребно је Извјештај о утрошку средстава доставити благовремено, у складу с чланом 2 Уговора о додјели новчаних средстава.*
- *Потребно је обезбиједити неопходне услове за реализацију капиталних пројеката како би се осигурале претпоставке за ефикасно управљање капиталним буџетом, у складу са Законом о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2020. годину.*
- *Потребно је обезбиједити досједну примјену Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу обухвата целокупне*

властите имовине и окончања пописа сачињавањем извјештаја у прописаним роковима.

- **Потребно је, досједно примјењивати одредбе Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу обављања годишњег пописа краткорочних и дугорочних обавеза, као и процјене могућности наплативости потраживања.**

НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ ОБАВЉЕНЕ РЕВИЗИЈЕ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ОДЈЕЉЕЊА ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ, ШУМАРСТВО И ВОДОПРИВРЕДУ

2. УВОД

Обавили смо ревизију финансијског пословања Одјељења за 2020. годину на основу овлашћења датих Законом о ревизији јавне управе и институција у Брчко дистрикту БиХ, другим релевантним прописима, као и на основу Годишњег плана ревизије.

3. ОПШТИ ДИО

Одјељење је, сходно одредбама Статута Брчко дистрикта БиХ, Закона о јавној управи Брчко дистрикта БиХ и Организационог плана Одјељења за пољопривреду, шумарство и водопривреду, надлежно за:

- унапређење и развој пољопривреде, шумарства, узгој животиња, лов и риболов;
- режим, употребу, коришћење и заштиту вода и водотока;
- агроиндустрију;
- ветеринарску дјелатност;
- заштиту и унапређивање шума;
- рурални развој;
- и друге послове из надлежности Одјељења одређене законом и другим прописима.

За извршавање послова из надлежности Одјељења, на начин прописан чланом 2 Организационог плана, утврђене су сљедеће организационе јединице:

1. Пододјељење за пољопривреду;
2. Пододјељење за шумарство и водопривреду;
3. Пододјељење за ветеринарство;
4. Пододјељење за анализу и административну подршку и рурални развој.

Пододјељење за пољопривреду надлежно је за:

- развој и унапређивање пољопривредне производње и сточарства на подручју Брчко Дистрикта БиХ;
- пружање савјетодавних услуга из области пољопривреде и сточарства;
- стварање услова у Брчко Дистрикту БиХ за постприватизационо инвестирање;
- повезивање примарне пољопривредне производње и прехрамбене индустрије у Брчко дистрикту БиХ.

Пододјељење за шумарство и водопривреду надлежно је за:

- припремање и спровођење закона и других прописа из области шумарства, ловства и водопривреде с циљем рационалног коришћења и заштите шумског фонда, рационалног коришћења и заштите дивљачи и ловишта, рационалног коришћења и заштите вода и водног добра;
- обављање нормативно-правних, студијско-аналитичких, управно-надзорних послова и послова стручног надзора који се односе на област шумарства, ловства и водопривреде;
- припремање стратегија и развојних политика управљања шумама и шумским фондом, ловиштима и ловним фондом, водама, водопривредним објектима и јавним водним добром;
- припремање аката, анализа и информација из области шумарства, ловства и водопривреде;
- припремање стручних подлога и рјешења за израду развојног програма шумарства, ловства и водопривреде;
- чување и заштиту шумског фонда кроз организован рад чуварске службе;
- израду приједлога буџета Пододјељења;
- имплементацију пројеката из области шумарства, ловства и водопривреде те координацију с међународним организацијама које финансирају пројекте из наведених области у надлежности Пододјељења;
- давање стручних мишљења, тумачења и упутстава из дјелокруга рада Пододјељења;
- провођење међународне сарадње, праћење провођење уговора, конвенција и пројеката;
- припремање потребних извјештаја Влади и Скупштини као и другим надлежним институцијама.

Пододјељење за ветеринарство надлежно је за:

- публикување ветеринарских сертификата, упутстава и потврда;
- ветеринарске прегледе производа, сировина прехранбених производа и њихово обиљежавање, као и ветеринарске прегледе сточне хране, воде за напајање животиња и отпадака у производњи, складиштењу и промету ради обезбјеђивања здравствене исправности;
- праћење и контролу трговине и употребе лијекова у ветеринарској медицини;
- контролу ефикасности и штетности лијекова;
- контролу здравствене исправности прехранбених производа, отпадака и сточне хране, животињског сјемена, јајних ћелија и ембриона, као и воде за напајање животиња;
- вођење регистра животиња и објеката на регионалном и националном нивоу у складу с прописима;
- оспособљавање јединица за прву ветеринарску помоћ цивилне заштите;
- безбјеђивање извођења контроле имуности;
- обезбјеђивање извођења и организацију праћења остатака штетних материја у прехранбеним производима;
- обезбјеђивање извођења и организацију праћења остатака штетних материја код животиња и сточне хране;
- увођење и развијање информационог система у ветеринарству БиХ.

Пододјељење за анализу и административну подршку и рурални развој надлежно је за:

- израду планова за рурални развој села који одражавају потребе и аспирације локалног становништва у складу с природним базом ресурса;
- координацију развоја поменутих планова од стране Владе, невладиних организација и донатора (што ће користити као основа микро-кредитних линија погодних за развој малих предузећа у руралним подручјима);
- одабирање пилот пројеката за имплементацију на основу оцјене економског и социјалног ефекта које би они могли имати. Ови пројекти ће обухватити схеме битне за цијелу а поготову руралну заједницу;
- креирање мјера које могу довести до повећања запослености у непољопривредним дјелатностима у руралним подручјима, укључујући мале шеме за започињање бизниса;
- провођење активности управљања и координацију пројеката у Одјељењу;
- имплементацију пројеката ЕУ из области робних и новчаних кредита;
- мониторинг кредита и пројеката;
- подршку обезбјеђењу руралних кредита;
- координацију ентитетских, повезаних пројектних иницијатива.

За извршење послова из дјелокруга рада Одјељења систематизована су укупно осамдесет три (**83**) радна мјеста у Организационом плану, док је на дан 31. 12. 2020. године у Одјељењу било седамдесет седам (**77**) запослених. Просјечан број запослених за 2020. годину је, такође, седамдесет седам (**77**). У оквиру Пододјељења за анализу и административну подршку и рурални развој завршено је формирање Одсјека за рурални развој, запошљавањем троје службеника.

Одјељење је смјештено у властитом простору у Мостарској улици 145 (зграда бившег Института за уљарице).

4. ПРЕДМЕТ, ЦИЉ И ОБИМ РЕВИЗИЈЕ

Предмет ревизије је финансијско пословање Одјељења за 2020. годину, у дијелу планирања и извршења буџета, оцјена система интерних контрола, као и усклађеност пословања из своје надлежности и овлашћењима са законским и другим релевантним прописима.

Циљ ревизије финансијског пословања Одјељења је да омогући ревизору да на основу прикупљених доказа изрази мишљење о томе да ли је финансијско пословање обављено у складу са законским важећим прописима, као и примјереног понашања руководиоца Одјељења над средствима и имовином Брчко дистрикта БиХ. Поред тога, ревизија је планирана и извршена са циљем прибављања реалног основа за оцјену да ли су предузете све мјере за намјенско трошење буџетских средстава за сврхе за које је дато овлаштење доношењем буџета, те давања препорука за даљи рад са посебним нагласком на што ефикаснију заштиту јавне имовине и економично трошење јавних средстава путем јачања интерних контрола.

Обим ревизије је утврђен интерним планским документима ревизије.

С обзиром да се ревизија обавља провјерама на бази узорака и да постоје инхерентна ограничења у рачуноводственом систему и систему интерних контрола, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке могу остати неоткривене.

5. ОСВРТ НА НАЛАЗЕ И ПРЕПОРУКЕ ПРЕТХОДНЕ РЕВИЗИЈЕ

Канцеларија за ревизију јавне управе и институција у Брчко дистрикту БиХ (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) је извршио ревизију финансијског пословања Одјељења за 2019. годину и доставио коначан Извјештај о извршеној ревизији, број: број: 01-02-03-13-283/20, 13. јула 2020. године. По датим препорукама, Одјељење је сачинило Акциони план те га доставило Канцеларији за ревизију 21. августа 2020. године.

Увидом у планиране активности и Извјештај о раду Одјељења за 2020. годину, те освртом на реализацију датих препорука утврдили смо сљедеће:

– Реализоване препоруке

Одјељење је реализовало препоруке које се односе на:

- сачињавање Извјештаја о раду комисије за интерну контролу најкасније до 31. јануара 2020. године, како је то предвиђено Правилником;
- додјелу средстава за грантове непрофитним организацијама након правдања задњег одобреног гранта, без обзира на годину одобрења.

– Нереализоване препоруке

Одјељење није реализовало препоруке, које се односе на:

- благовремено предузимање радњи и активности на реализацији програмских задатака планираних Програмом рада, који су у надлежности Одјељења;
- предузимање активности на спровођењу Средњорочног програма приоритета Брчко дистрикта Босне и Херцеговине у процесу европских интеграција за период 2015–2020. година;
- ефикасно располагање средствима одобреним буџетом за 2020. годину на позицији Издаци за материјал, ситан инвентар и услуге, како је то предвиђено чланом 10 ставом 2 Закона о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2020. годину. На наведеној позицији проценат извршења од 68,90% и неутрошена средства у износу од 698.604,90 КМ, представљају неефикасно располагање буџетским средствима;
- придржавање горњих граница расхода предвиђених ДОБ-ом, у складу са одредбама Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ, у дијелу израде буџета;
- дефинисање врсте и обима посебних послова у Одјељењу, услова настанка потребе за њиховим обављањем, извршавање њиховог претходног вредновања, дефинисање процедуре ангажовања извршилаца, као и преиспитивања усаглашености Организационог плана Одјељења са потребама за обављање дјелатности;
- ангажовање лица ради обављања посебних послова није вршено у складу са одредбама Закона о државној служби у органима јавне управе Брчко дистрикта БиХ, у дијелу периода ангажовања лица;
- досљедно поштовање Правилника о раду, у дијелу максималног броја ангажованих лица у односу на број запослених;

- досљедно поштовање Одлуке о начину утрошка средстава за репрезентацију и поклоне у органима јавне управе Брчко дистрикта БиХ, у дијелу документовања радње поводом које настаје трошак за репрезентацију у објектима ван зграде Владе Брчко дистрикта БиХ;
- предузимање активности неопходне за доношење Правилника о подстицајима, у законом прописаном року, са јасно утврђеним условима и неопходном документацијом за признавање права на подстицај и мјерљивим параметрима за оцјену анализе уложених средстава са степеном реализације постављених циљева, у складу са Законом;
- успостављање накнадне контроле код праћења периода посједовања свих врста подстицаја за капиталне инвестиције, ради документовања намјенског коришћења одобрених средстава, како је то прописано чланом 18 Правилника;
- иницирање активности на успостављању регистра додијелењих грантова од стране Владе и институција Брчко дистрикта БиХ ради ефикасније контроле, анализе и планирања додјеле грантова;
- правовремено обезбјеђивање неопходних услова за извођење радова, ради ефикаснијег располагања капиталним буџетом.

– **Нереализоване препоруке из претходне три године:**

- успостављање система интерних контрола који ће елиминисати слабости и допринијети ефикасном остваривању циљева Одјељења;
- иницирање измјене и допуне Закона о подстицају у пољопривредној производњи у дијелу да се правилник за остваривање подстицаја може примјењивати од 1. јануара текуће године;
- обављање континуираног надзора над реализацијом подстицаја које обухвата контролу рада комисија за подстицај на терену, провјеру обрађене документације, непосредан увид у утврђено стање на терену и контролу маркирања животиња, како је то предвиђено Правилником;
- утврђивање минималног броја, од укупно поднесених захтјева, који треба да буду предмет надзора, а све ради контроле захтјева за подстицај у износу од преко 1.000,00 КМ;
- обезбјеђење досљедне примјене Закона о подстицајима у пољопривреди у дијелу извјештавања о реализацији и резултатима подстицаја;
- обезбјеђење досљедне примјене Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу свеобухватности и објективности пописа и окончања пописа сачињавањем извјештаја у прописаним роковима.

Потребно је да Одјељење предузме активности на имплементацији препорука датих у Извјештају о обављеној ревизији финансијског пословања.

6. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ

6.1. Руководство и систем интерних контрола

Радам Одјељења руководи шеф Одјељења, у складу са законом и упутствима градоначелника, предлаже неопходне мјере ради ефикасног и ефективног остваривања утврђених циљева и задатака из надлежности Одјељења, залаже се за побољшање стања у областима из своје надлежности, те заступа и штити интересе запослених у тим областима.

Пододјељењима руководе шефови пододјељења, који пружају помоћ шефу Одјељења у руковођењу појединим областима или подручјима рада.

Ради остварења програмских циљева, као и економичног, ефикасног и ефективног трошења јавних средстава неопходно је успоставити функционалан систем интерних контрола, што спада у одговорност руководства. Елементи интерне контроле успостављени доношењем Правилника о интерној контроли и појединачних аката и процедура усмјерени су на конкретне процесе: пријем и обрада захтјева, одобравање подстицаја, накнадну контролу поднесених захтјева и испуњености критеријума прописаних Правилником о подстицајима, продаја дрвних сортимената, додјела шумских садница, контрола чишћења просторија, контрола употребе телефона, вођењу регистра пољопривредних газдинстава.

Приликом дефинисања контролних процедура није извршена идентификација значајних ризика који могу онемогућити постизање постављених циљева Одјељења, процјена вјероватноће њиховог настанка и њиховог утицаја на пословање Одјељења,

као и дефинисање одговарајућих мјера за њихово спрјечавање и корекцију негативних ефеката на пословање.

Успостављене процедуре, због усмјерености на појединачне активности Одјељења, не дају довољан основ за успоставу цјеловитог и ефикасног система интерних контрола. Осим тога у систему интерних контрола недостаје адекватан систем надзора, информисања и комуникација о налазима контролних активности, како унутар Одјељења тако и са осталим учесницима ван Одјељења у повезаним пословним процесима.

Контролни поступци, обављани на основу општих упутстава из организационог плана, су формализовани и сведени на рутинске трансакције, што потврђују уочени пропусти и неправилности:

- неблаговремено предузимање радњи и активности на реализацији програмских задатака планираних Програмом рада, који су у надлежности Одјељења;
- непридржавање горњих граница расхода предвиђених ДОБ-ом, у складу са одредбама Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ, у дијелу израде буџета;
- недоследно поштовање Правилника о раду, у дијелу максималног броја ангажованих лица у односу на број запослених;
- недефинисање врсте и обима посебних послова у Одјељењу, услова настанка потребе за њиховим обављањем, неизвршавање њиховог претходног вредновања, недефинисање процедуре начина ангажовања извршилаца;
- недоношење Правилника о подстицајима за 2020. годину у законском року, како би се примјенивао од почетка фискалне године;
- неспровођење континуираног надзора над реализацијом подстицаја, на начин да се врши контрола рада комисија за подстицај на терену, провјера обрађене документације, непосредан увид у утврђено стање на терену и контрола маркирања животиња, како је то прописано чланом 16, ставом 1 и ставом 3 Правилника;
- недоследно поштовање Правилника о подстицајима у дијелу обухватања контроле и надзора над реализацијом подстицаја по захтјевима преко 1.000,00 КМ;
- несачињавање извјештаја о реализацији подстицаја за 2020. годину, у складу с чланом 9 Закона о подстицају у пољопривредној производњи;
- неправдању утрошених средства гранта за Самозапошљавање у пољопривреди достављањем копије оригиналних фискалних и осталих прописаних рачуноводствених исправа за све трошкове настале по одобреном пројекту,
- нису обезбијеђени неопходни услови за реализацију капиталних пројеката како би се обезбиједиле претпоставке за ефикасно управљање капиталним буџетом, у складу са Законом о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2020. годину;
- недоследна примјена Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу обухвата цјелокупне властите имовине, окончања пописа сачињавањем извјештаја у прописаним роковима, обављања годишњег пописа краткорочних и дугорочних обавеза, као и процјене могућности наплативости потраживања.

Потребно је, ради ефикаснијег пословања, успоставити систем интерних контрола који ће елиминисати наведене слабости и допринијети ефикасном остваривању циљева Одјељења.

6.2. План и реализација планом предвиђених задатака

Одјељење је за послове из своје надлежности, које су прописане чланом 26 Закона о јавној управи Брчко дистрикта БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“, бројеви 19/07, 2/08, 43/08, 9/13, 48/16 и 9/18), донијело Програм рада за 2020. годину, са пет постављених циљева и са роковима за њихово извршење – 31. децембар 2020. године. Предвиђени циљеви су:

1. израда планова за рурални развој, имплементација пројеката ЕУ из области робних и новчаних кредита те побољшана кредитна подршка у области пољопривреде;
2. развој и унапређивање пољопривредне производње и сточарства на подручју Брчко дистрикта БиХ;
3. рационално коришћење и унапређивање шумског фонда, уређење водотока и повећање степена заштите од поплава;
4. повећање степена заштите здравља животиња и смањен степен опасности преласка зараза на људе и
5. активности у борби против корупције.

У оквиру циља број 1, кроз активност која се односи на „Дефинисање, управљање и учешће у провођењу посебних политика, програма и мјера на територији Брчко дистрикта БиХ а у складу са утврђеним оквирима на нивоу БиХ, урађен је Нацрт Стратегије развоја пољопривреде и руралних подручја Брчко дистрикта БиХ за период 2019–2025. година. Слједи процедура усвајања од стране Владе и Скупштине Брчко дистрикта БиХ.

У поступку ревизије смо утврдили да, у оквиру циља број 2 (Развој и унапређивање пољопривредне производње и сточарства), због неусвајања Правилника о подстицајима у законом предвиђеном року, Одјељење до 1. октобра 2020. године није започело са реализацијом **подстицаја у пољопривреди за 2020. годину**. Такође, у оквиру истог циља, као и претходне године, нису реализовани програмски задаци који се односе на законодавне активности и то:

- израда закона о пчеларству, закона о измјенама и допунама закона о подстицајима у пољопривредној производњи.

Потребно је да Одјељење предузме активности на реализацији програмских задатака који су предвиђени Програмом рада а који су у надлежности Одјељења.

6.3. Приходи и примици

Одјељење је за 2020. годину планирало приходе у износу од **1.024.300,00** КМ, а остварило у износу од **1.020.165,80** КМ или 99,60% (табела број 3 у прилогу Извјештаја).

Приходи се односе на:

- **посебне накнаде и таксе**, односно посебне водопривредне накнаде, накнаде за коришћење општекорисних функција шума, накнаде за извршене ветеринарско-санитарне прегледе у земљи и посебне водопривредне накнаде за извађени материјал из водотока, у износу од **937.671,29** КМ;

- **приходе од пружања јавних услуга, и то:** приходи од продаје дрвета физичким лицима, средства за репродукцију приватних шума, средства за репродукцију шума у власништву Дистрикта и услуге лабораторијског испитивања плодности земљишта, у износу од **72.673,25** КМ;
- **непланиране уплате** – приходи, односе се на рефундацију утрошка електричне енергије за рад Црпне станице „Ђурићи“ Вучиловац од Агенције за воде Сарајево и ЈУ „Воде Српске“ Бијељина, у износу од **8.408.52** КМ;
- **административне таксе**, односно таксе на увјерење о бављењу пољопривредном производњом, рјешења о дозволи за увоз, захтјев за полагање риболовачких испита, увјерења о положеном риболовачком испиту, водопривредне услове и сагласности, дозволе, захтјев за сјечу у приватним шумама у износу од **1.370,00** КМ;
- Приходи од нефинансијских јавних предузећа и фин. јавних институција **42,74** КМ.

Низак степен наплате прихода од пружања јавних услуга, односно прихода од продаје дрвета физичким лицима од 60,81%, посљедица је спровођења свих потребних радњи за расписивање Јавног позива за прикупљање пријава за одабир корисника којима ће се вршити продаја дрвета из шума у власништву Брчко дистрикта БиХ.

7. Планирање и извршење текућих издатака

Текући буџет Одјељења за 2020. годину одобрен је у износу од **20.332.350,50** КМ, а за период 1. јануар – 31. децембар 2020. године остварен у износу од **19.225.491,96** КМ, односно **94,56%** плана.

У структури остварених величина највећи износ, **15.632.746,95** КМ или **81,31%**, односе се на текуће трансфере и грантове, односно субвенције приватним предузећима и предузетницима, на плате и накнаде трошкова запослених **1.989.575,44** КМ или **10,35%** а на издатке за материјал и услуге износ од 1.547.425,10 КМ или 8,05%.

Одредбама члана 10 Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ прописано је да се израда буџета заснива на документу оквирног буџета (ДОБ) који приказује **горње границе расхода за сваког буџетског корисника**.

Документ оквирног буџета (ДОБ) Брчко дистрикта БиХ за период 2020–2022. година је усвојен од стране Владе Брчко дистрикта БиХ на 65. редовној сједници, 14. августа 2019. године, те је као горња граница расхода за 2020. годину Одјељења на позицији Издаци за материјал, ситан инвентар и услуге предвиђен износ од 1.965.030,00 КМ, а на позицији Текући трансфери, грантови и други текући расходи износ од **9.565.000,00** КМ,

Ревизијом смо утврдили да је буџетом Брчко дистрикта БиХ за 2020. годину на позицији Издаци за материјал, ситан инвентар и услуге одобрен износ од 2.246.030,00 КМ, а на позицији Текући трансфери, грантови и други текући расходи износ од **15.735.500,00** КМ.

Прекорачења износа горњих граница предвиђених ДОБ-ом Брчко дистрикта БиХ за период 2020–2022. година нису у складу са одредбама члана 10 Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ.

Потребно је придржавати се горњих граница расхода Одјељења предвиђених ДОБ-ом у складу са одредбама Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ, у дијелу израде буџета.

7.1. Издаци за бруто плате

Издаци за бруто плате и накнаде одобрени су у износу **2.271.848,73** КМ, а извршени у износу од **1.989.575,44** КМ или 87,58% плана.

У оквиру бруто плата и накнада на бруто плате се односи 1.985.650,24 КМ а на накнаде 3.925,20 КМ.

Доприноси на терет послодавца исплаћени су у износу од **55.744,47** КМ или 70,59% плана.

7.2. Издаци за набавку материјала и ситног инвентара

Издаци за набавку материјала и ситног инвентара одобрени су у износу од 251,030,00 КМ, а извршени у износу од 169.886,22 КМ или **67,68%**. До краја 2020. године износ од 81.143,78 КМ није утрошен, нити је исти на вријеме ослобођен, како би могао бити преусмјерен ребалансом буџета за 2020. годину за друге активности и потребе буџетских корисника.

7.3. Издаци за текуће одржавање

Издаци за текуће одржавање за период 1. јануар – 31. децембар 2020. године планирани су у износу од 664.800,00 КМ, а извршени у износу од 367.337,87 КМ или 55,26% плана. Најзначајнији издаци односе се на мјере заштите од поплава 247.543,00 КМ, одржавање водопривредних објеката 73.763,42 КМ, услуге поправка и одржавања возила 15.961,13 КМ, услуге поправке и одржавања зграда 7.020,00 КМ и друго.

7.4. Уговорене услуге

Уговорене услуге у ревидираном периоду су одобрене у износу од **1.102.500,00** КМ, а извршене у износу од **890.161,16** КМ или 80,74%.

Од наведеног износа најзначајнији издаци се односе на: услуге насипања пољских путева 302.944,55 КМ, уговоре о посебним пословима у износу од 204.174,60 КМ, услуге збрињавања паса луталица 220.000,00 КМ, услуге противградне заштите 81.000 КМ, ветеринарске услуге 30.105,19 КМ и друго.

Одјељење је и током 2020. године наставило праксу ангажовања особља путем уговора за привремене и повремене послове и уговора о дјелу, тако да су издаци по том основу остварени у износу од **204.174,60** КМ.

Закључивање појединачних уговора вршено је на основу Одлуке Владе о давању сагласности, број: 33-000531/20 од 29. јануара 2020. године за ангажовање двадесет једног (21) лица, ради испуњавања обавеза из надлежности Одјељења, на пословима за које, по образложењу Одјељења, нису предвиђена радна мјеста.

Ревизијом смо утврдили да је у периоду од фебруара до децембра 2020. године по уговорима о обављању посебних послова, било ангажовано двадесет једно (21) лице, док су за децембар ангажована двадесет три (23) лица.

Законом о државној служби у органима јавне управе Брчко дистрикта БиХ прописано је да се начин ангажовања лица, накнада за обављање посебних послова, као и форма и садржај уговора о обављању посебних послова прописују Правилником о раду службеника и намјештеника у органима јавне управе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Правилник о раду).

Правилником о раду прописани су форма и садржај уговора о обављању посебних послова, док су начин ангажовања и висина накнаде дати у надлежност руководиоцу органа управе без постојања претходно дефинисаних процедура и критеријума који би обезбиједили начело транспарентности у поступку избора извршилаца и утврђивања висине накнаде.

Одредбама члана 13 става 5 Правилника о раду је утврђено да се у току календарске године не може ангажовати више од 10% лица, у односу на број запослених, у том органу јавне управе.

Ставом 6 истог члана Правилника, дефинисано је да се на образложени приједлог, у изузетним случајевима, може одобрити ангажовање више од 10% лица у односу на број запослених у том органу јавне управе.

Одјељење није доказало изузетне околности и без адекватног образложења извршено је ангажовање двадесет једног (21) лица за обављање посебних послова, који у односу на укупан број запослених у Одјељењу, значајно премашује наведено ограничење.

Потребно је, приликом ангажовања лица за обављање посебних послова, досједно поштовати Правилник о раду, у дијелу максималног броја ангажованих лица у односу на број запослених са адекватним образложењем и доказивањем изузетних околности.

Увидом у стање попуњености систематизованих позиција, образложење предлога за ангажовање извршилаца за обављање посебних послова, као и опис послова у појединачним уговорима утврђено је да се одређени број уговора односи на обављање послова асистенције за редовне стручне послове из дјелатности Одјељења (послови пружања помоћи приликом асистенције техничком секретару и послови административно-техничке природе, послови пружања асистенције ловочуварима, послови ажурирања података који се односе на реализацију подстицаја). Истовремено постојање упражњених позиција и потреба за посебним пословима указује на могућу неусклађеност постојећег Организационог плана са потребама за обављање дјелатности Одјељења.

Такође можемо констатовати да се уговори закључују са истим лицима из године у годину без претходно извршене провјере квалификованости, што се посебно односи на уговоре о обављању посебних послова стручног савјетовања шефа Одјељења из области пољопривреде, послове стручног савјетовања шефа Одјељења за правна питања, стручног савјетовања за економска питања, (ангажовани извршиоци без провјере о посједовању искуства и стручних способности у тој области). Осим наведеног није обезбјеђена транспарентност приликом избора ангажованих лица и није обезбијеђен надзор и праћење њихових остварених резултата рада.

Потребно је дефинисати врсту и обим посебних послова у Одјељењу, услове настанка потребе за њиховим обављањем, извршити њихово претходно вредновање, дефинисати процедуру начина ангажовања извршилаца, као и преиспитати усаглашеност Организационог плана Одјељења са потребама за обављање дјелатности.

7.4.1. Текући грантови

Издаци за текуће грантове су почетним буџетом за 2020. годину одобрени у износу од 9.675.000,00 КМ. Ребалансима у току 2020. године је наведени износ повећан за 6.060.500,00 КМ, тако да укупан буџет за текуће грантове износи 15.735.500,00 КМ. Од наведеног износа за подстицај у пољопривредној производњи је одобрено 15.100.000,00 КМ, текуће трансфере другим нивоима власти (Заводу за

запошљавање) 500.000,00 КМ, грантове појединцима 75.000,00 КМ и грантове непрофитним организацијама 60.500,00 КМ.

Закључно са 31. 12. 2020. године извршено је **2.715.986,22** КМ за подстицаје по укалкулисаним захтјевима из 2019. године, као и **3.589.839,62** КМ који се односи на дио захтјева из 2020. године обрађених до тог датума у оквиру гарантованог процента од 80%. **Износ од 8.794.174,16 КМ је укалкулисан и резервисан за исплату током 2021. године.**

Субвенције приватним предузећима и предузетницима (подстицаји у пољопривреди) у износу од 15.100.000,00 КМ се реализују на основу Закона о подстицају у пољопривредној производњи (у даљем тексту: Закон о подстицајима), Програма утршка текућих грантова којег усваја Влада Брчко дистрикта БиХ и Правилника о начину и условима за подстицај у пољопривредној производњи за 2020. годину.

Као и претходних година Правилник о начину и условима за подстицај у пољопривредној производњи за 2020. годину, није усвојен у року од тридесет (30) дана од дана усвајања буџета Брчко дистрикта БиХ, што је прописано Законом о подстицајима.

Правилник је ступио на снагу **1. октобра 2020. године**, тако да су корисници подстицаја могли да подносе захтјеве тек од тог дана. Закључно са 31. 12. 2020. године извршено је **2.715.986,22** КМ за подстицаје по укалкулисаним захтјевима из 2019. године, као и **3.589.839,62** КМ који се односи на дио захтјева из 2020. године обрађених до тог датума у оквиру гарантованог процента од 80%, што је приказано у сљедећој табели:

ОПИС	По буџету	Извршено	Разлика
Извршење подст. по укалкулисаним захтјевима из 2019. године	3.100.000,00	2.715.986,22	384.013,78
Подстицаји по захтјевима из 2020. године	12.000.000,00	3.589.839,62	8.410.160,38
УКУПНО	15.100.000,00	6.305.825,84	8.794.174,16

Неизвршена средства по буџету у износу од **8.794.174,16 КМ** су укалкулисана (резервисана) на терет буџета за 2020. годину из разлога што, до 31. 12. 2020. године нису стигли бити обрађени сви захтјеви који су уредно предати у благовременом року. С обзиром да је до 28. децембра 2020. године, када је био крајњи рок за подношење захтјева, од стране 2.041 подносиоца захтјева, поднесено 5.667 појединачних захтјева са укупним кандидованим износом од **16.239.657,82** КМ, имајући у виду износ одобрен буџетом, исплаћена и укалкулисана средства се односе само на гарантовани износ од 80% од поднесених захтјева. За исплату разлике од 20% средства одобрена буџетом за 2020. годину, нису довољна.

Због неблаговремено донесеног Правилника, документовање започете и окончане производње, вршено је на основу привремених записника Комисије Одјељења, који су сачињавани на захтјев потенцијалних корисника, на основу критеријума из Правилника за 2019. годину.

Чланом 16 (Надзор над реализацијом подстицаја) ставом 1 Правилника прописано је да **надзор над реализацијом подстицаја врши Одјељење** путем Комисије за интерну контролу за подстицај у пољопривредној производњи.

Ставом 2 истог члана Правилника дефинисана је надлежност шефа Одјељења да именује Комисију за интерну контролу а ставом 3 је прописано да Комисија за интерну контролу врши:

- a) контролу рада комисија за подстицај на терену;
- b) провјеру обрађене документације;
- c) непосредан увид у утврђено чињенично стање на терену;
- d) контролу маркирања животиња;
- e) сачињава план рада и контроле, који одобрава шеф Одјељења;
- f) излазак на терен по захтјеву водитеља управног поступка и одобрењу шефа Одјељења ради накнадног утврђивања чињеничног стања.

Увидом у документацију смо утврдили да је шеф Одјељења 31. децембра 2020. године донио Одлуку о именовању **Комисије за интерну контролу**, број: 02-000031/20, са задатком да поред обавеза прописаних Правилником за 2020. годину „континуирано врши надзор над реализацијом подстицаја“ по захтјевима за додјелу подстицаја за унапређење пољопривредне производње у **2020. години**.

На овакву одлуку Комисија је, 4. јануара 2021. године сачинила Службену забиљешку и констатовала да је иста непримјенљива из сљедећих разлога:

- Одлука је донесена 31. децембра 2020. године на задњи дан важења Правилника о подстицајима, а уручена је 4. јануара 2020. године;
- Задаци Комисије дефинисани Одлуком, као ни сачињавање Годишњег плана интерне контроле се не могу спровести, јер је 2020. година протекла и не може се ретроактивно доносити годишњи план за 2020. годину и вршити контрола рада комисија на терену.

Из наведених разлога Комисија за интерну контролу **није вршила надзор прописан чланом 16 Правилника, као ни непосредан увид у утврђено чињенично стање на терену.**

Од почетка 2020. године корисници подстицаја су подносили захтјеве који се односе на производње које су започете прије ступања на снагу Правилника за 2020. годину и код којих је завршен процес производње, те можемо констатовати да је највећи број захтјева поднесен и одобрен прије именовања Комисије за интерну контролу.

Надзор и обавезе Комисије прописане чланом 16 Правилника су **практично онемогућене јер се током 2020. године исплаћују укалкулисани подстицаји из 2019.**, односно ретроактивно, када ништа од производње није могуће провјерити на лицу мјеста, од стране Комисије, тако да Комисија нема своју функцију.

Одјељење није успоставило „континуирани надзор над реализацијом подстицаја“ у 2020. години (контролу рада комисија за подстицај на терену, непосредан увид у утврђено стање на терену и контролу маркирања животиња), прописан чланом 16, ставом 1 и ставом 3 Правилника.

Потребно је примјену Правилника о начину и условима за подстицај у пољопривредној производњи за 2020. годину, обезбиједити од почетка фискалне године.

Потребно је да Одјељење „ради континуираног надзора над реализацијом подстицаја“ проводи контролу рада комисија за подстицај на терену, врши провјеру обрађене документације, врши непосредан увид у утврђено стање на терену и контролу маркирања животиња, како је то предвиђено Правилником.

Ставом 7 члана 16 Правилника је прописано да Коначан извјештај о свом раду за 2020. годину, Комисија за интерну контролу доставља шефу Одјељења, најкасније до 31. јануара 2021. године.

Ревизијом смо утврдили да је Извјештај о раду комисије за интерну контролу сачињен 25. јануара 2021. године, али истим није обухваћена контрола и надзор над реализацијом подстицаја по захтјевима преко 1.000,00 КМ, него је предмет интерне контроле био само пријем захтјева за подстицај до 1.000.00 КМ.

Потребно је да Извјештај о раду комисије за интерну контролу обухвати контролу и надзор над реализацијом подстицаја по захтјевима изнад 1.000,00 КМ, како је то предвиђено Правилником.

Чланом 9 Закона о подстицају у пољопривредној производњи („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“, бројеви 11/06, 19/07 и 15/10) је утврђена обавеза Одјељења да ће крајем године или периодично достављати извјештај о реализацији подстицаја на захтјев градоначелника, док је чланом 10 прописана обавеза градоначелника да Скупштини Дистрикта два пута годишње, шестомјесечно, доставља извјештаје о резултатима подстицаја.

Ревизијом је утврђено да је Одјељење 6. маја 2020. године сачинило Информацију о реализацији подстицаја за 2019. годину, број: 13-001293/20.

Због неусвајања Правилника у законом предвиђеном року, односно ретроактивне исплате подстицаја, Одјељење није сачињавало, полугодишње извјештаје о реализацији подстицаја за 2020. годину, нити су од стране градоначелника сачињавани извјештаји о резултатима подстицаја ради оцјене реализације законом постављених циљева. До дана завршетка наше ревизије извјештај о реализацији подстицаја за 2020. годину још увијек није сачињен.

Потребно је обезбиједити да се извјештавање о реализацији и резултатима подстицаја врши досљедном примјеном Закона о подстицајима у пољопривреди.

Текући трансфери другим нивоима власти у износу од 500.000,00 КМ односе се на Програм samozapošljavanja у пољопривреди, по Одлуци о усвајању измјене и допуне Програма утрошка текућих грантова у Одјељењу за пољопривреду, шумарство и водопривреду, одобрених буџетом Брчко дистрикта за 2020 годину, број: 13-001779/20 од **11. децембра 2020.** године. Сврха Програма samozapošljavanja је допринос развоју пољопривреде Брчко дистрикта БиХ, кроз стварање услова за samozapošljavanja лица која се налазе на евиденцији Завода за запошљавање Брчко дистрикта БиХ у виду финансијске подршке за лица која отпочињу пољопривредну производњу.

Уговор о додјели новчаних средстава са позиције грантови непрофитним организацијама је закључен 24. децембра 2020. године, између Одјељења за пољопривреду, шумарство и водопривреду и Завода за запошљавање Брчко дистрикта БиХ. Чланом 2 Уговора је прописано да ће корисник средстава (Завод) доставити Одјељењу финансијски извјештај са детаљно описаним трошковима из добијених средстава, приложеним рачунима и осталом документацијом којом се доказује правилан утрошак средстава у року од тридесет (30) дана од завршетка пројекта – утрошка средстава, а извјештај о утрошку средстава ће доставити најкасније до 30. септембра наредне године.

Програм samozapošljavanja у пољопривреди на подручју Брчко дистрикта БиХ у 2019. години усвојен је од стране Владе Брчко дистрикта 24. децембра 2019. године. Укупан износ средстава за наведени програм износи 554.600,00 КМ али у 2019. години није било остварења средстава по наведеном програму.

Ставом 5 члана 22 Закона о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2019. годину је прописано да су буџетски корисници обавезни да успоставе начин контроле додјеле и утрошка средстава из буџета за 2019. годину, у смислу **да се устроји посебна евиденција о додјели и начину трошења тих средстава**. Став 8 прописује да су буџетски корисници дужни да програмима утрошка дефинишу начин и контролу утрошка тих средстава.

Програмом утрошка за 2019. годину је прописана сврха Програма, критеријуми и начин расподеле средстава, назив организације која прима грант, висина средстава, рок у којем средства морају бити утрошена и рок за достављање извјештаја о утрошку средстава. Начин и контрола утрошка средстава нису прописани.

Уговор о додјели новчаних средстава између Одјељења за пољопривреду, шумарство и водопривреду, као даваоца средстава и Завода за запошљавање Брчко дистрикта БиХ, као корисника средстава је закључен 26. децембра 2019. године. Чланом 2 Уговора је регулисано да ће корисник средстава до 30. јуна 2020. године доставити Извјештај о реализацији програма и утрошка средстава Одјељењу за пољопривреду, шумарство и водопривреду.

Ревизијом смо установили да је Извјештај односно Преглед утрошка средстава за 2019. годину, Одјељењу достављен 30. септембра 2020. године, што није у складу с чланом 2 потписаног Уговора. Правдање средстава је вршено највећим дијелом уз достављање купопродајног уговора за куповину опреме, односно стоке, предрачуна или понуде за набавку опреме. Од цјелокупног износа од 554.600,00 КМ реализованог у 2019. години, за двадесет седам (27) пројеката, за правдање утрошка средстава достављена су три рачуна укупне вриједности **6.599,60 КМ**.

Потребно је Програмом утрошка средстава дефинисати начин и контролу утрошка средстава, како је то прописано Законом о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ.

Потребно је Извјештај о утрошку средстава доставити благовремено, у складу са чланом 2 Уговора о додјели новчаних средстава.

7.5. Буџет капиталних потреба

Средства одобрена капиталним буџетом за период 2018–2020. година износе 2.849.490,95 КМ, извршена су у износу од **940.544,26 КМ** или **33,01%** плана (табела број 2 у прилогу Извјештаја).

Буџетом за 2020. годину су одобрена средства у износу од 676.342,40 КМ, са извршењем од 7.694,86 КМ, или 1,14% плана. Неутрошена средства се највећим дијелом односе на набавку и уградњу софтвера за интегрисану базу података, регулисање потока Близна I фаза, израду шумско привредне основе за државне и приватне шуме, уређење насипа, потпорних зидова, санацију корита и дна ријека и уређење потока, као и набавку рачунарске и друге опреме.

Укупно **неутрошена средства** за трогодишњи период износе **1.908.946,69 КМ** и већином се односе на пројекте из 2019. године Пододјељења за шумарство и водопривреду у износу од 1.149.529,07 КМ и то: регулисање потока Близна I фаза, регулисање корита ријеке Тиње кроз Г. Вукшић, санација и реконструкција обала и дна корита Маочке и Рашљанске ријеке, уређење корита ријеке Тиње на потезу од МЗ Доња Скакава, санација и реконструкција обала и дна корита Штрепачке ријеке, израда спецификације за набавку новог електромотора, изградња потпорних зидова оштећених поплавама у Кисељаку и друго. Такође, планиране набавке заједничког принтера, рачунарске и друге опреме у износу од

6.485,34 КМ Пододјељења за анализу и заједничку подршку и рурални развој и набавка рачунарске опреме Пододјељења за ветеринарство у износу од 6.000,00, као пројекти из 2019. године, до краја 2020. године нису реализовани, а истовремено су планиране набавке рачунарске и друге опреме капиталним буџетом за 2020. годину.

Чланом 10 ставом 2 Закона о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2020. годину је прописано да су буџетски корисници одговорни, између осталог и за ефикасност у располагању средствима која су им одобрена буџетом. Остварење трогодишњег капиталног буџета од **33,01%** указује на неефикасно коришћење и непотребно задржавање буџетских средстава за капиталне пројекте.

Потребно је обезбиједити неопходне услове за реализацију капиталних пројеката како би се осигурале претпоставке за ефикасно управљање капиталним буџетом, у складу са Законом о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2020. годину.

7.6. Годишњи попис средстава и обавеза на дан 31. 12. 2020. године

Одлуком шефа Одјељења, број: 05-000789/20 од 7. децембра 2020. године именована је Комисија за попис сталних средстава и обавеза (у даљем тексту: Комисија за попис), која је у складу с чланом 2 Одлуке била дужна да, у складу са Упутством о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза (**у даљем тексту: Упутство о раду**), изврши редован попис стања сталних средстава, текућих средстава, средстава која се воде у ванбилансној евиденцији, средстава која се налазе код других физичких или правних лица, туђих средстава и обавеза.

Чланом 7 ставом 1 Упутства о раду, прописано је да је комисија за попис дужна да изврши попис и да исти достави Централној комисији и Трезору најкасније до 15. јануара наредне године.

Комисија Одјељења је извршила попис на дан 31. 12. 2020. године и **18. фебруара 2020.** године сачинила Извјештај о извршеном попису, сталних средстава, ситног инвентара, материјала на залихи и потраживања, који је доставила Дирекцији за финансије Брчко дистрикта БиХ и Централној пописној комисији.

Ревизијом смо утврдили да усаглашавање стварног и књиговодственог стања са Дирекцијом за финансије БиХ није извршено у прописаном року, те Извјештај о извршеном попису није благовремено достављен Централној комисији и Трезору, што није у складу с чланом 7 ставом 1 тачком а) Упутства о раду.

У Извјештају о извршеном попису је исказано неслагање између књиговодственог стања и стања по попису основних средстава, у износу од **3.076.078,95** КМ због немогућности пописивања стања основних средстава у ЗУП „Круг машина“, на дан 31. 12. 2020. године. Основни суд Брчко дистрикта БиХ је у извршном предмету ради предаје у посјед покретних ствари и наплате трошкова извршног поступка, 4. децембра 2017. године, донио Рјешење број: 96 0 Ип 100898 16, чијим је диспозитивом обустављено извршење у дијелу у коме је одређена предаја у посјед и слободно располагање покретних ствари.

С тим у вези Интерна комисија је Комисији за попис сталних средстава и обавеза, предложила да изврши отпис и искњижавање предметних основних средстава, која се воде у Одјељењу. Међутим, Комисија за попис, именована од стране шефа Одјељења, **није предложила отпис и искњижавање** наведених сталних средстава, нити је навела разлоге за неизвршавање отписа имовине која се дуги низ година евидентира у Одјељењу.

Потребно је обезбиједити досљедну примјену Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу обухвата цјелокупне властите имовине и окончања пописа сачињавањем извјештаја у прописаним роковима.

Одредбама члана 2 става 1 тачке ф) Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза прописано је, да комисије, у складу са роковима, приступају на дан 31. 12. обрачунске године **попису стања краткорочних и дугорочних обавеза.**

Ревизијом смо утврдили да Извјештајем о попису није обухваћен попис обавеза на дан 31. 12. 2020. године, што није у складу са одредбама члана 2 става 1 тачке ф) Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза.

Став 2 члана 2 Упутства прописује да приликом пописа потраживања и обавеза пописне комисије су дужне провјерити:

- а) **могућност наплате потраживања;**
- б) **реалност доспијећа обавеза.**

На основу података из аналитичке евиденције, на дан 31. 12. 2020. године исказан је износ потраживања од 482.746,65 КМ, који се односи на Фар програм ОБНОВА 2000, и то како слиједи:

1. Почетно стање на дан 1. 1. 2020. године у износу од: 482.746,65 КМ;
2. Салдо на дан 31. 12. 2020. године у износу од: 482.746,65 КМ.

Утврдили смо да током 2020. године није било наплате, те да Одјељење није провјерило **могућност** наплате исказаног износа потраживања, што није у складу са одредбама члана 2, става 2 тачке а) поменутог упутства.

Потребно је, досљедно примјењивати одредбе Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу обављања годишњег пописа краткорочних и дугорочних обавеза, као и процјене могућности наплативости потраживања.

7.7. Активности везане за пандемију вируса Ковид-19

Ставом 1 члана 4а Закона о ублажавању негативних економских посљедица изазваних стањем природне несреће због Ковида-19 у Брчко дистрикту БиХ од 5. маја 2020. године је задужено Одјељење да изврши исплату преосталих новчаних средстава намијењених за подстицај у пољопривредној производњи (износ од 20%), по основу одлука о издвајању новчаних средстава за подстицај за 2019. годину којима је у складу с чланом 15 ставом 3 исплаћен износ од 80% од укупног износа подстицаја утврђеног Правилником о начину и условима за подстицај у пољопривредној производњи за 2019. годину.

С обзиром да буџетом одобрена средства нису била довољна за исплату комплетног износа по поднесеним захтјевима за 2019. годину, Влада Брчко дистрикта је Закључком од 22. новембра 2019. године наложила Одјељењу да достави нови Захтјев за буџет за 2020. годину, у којем ће предложити нову ставку у износу од 1.600.000,00 КМ, са назнаком за исплату подстицаја по захтјевима из 2019. године.

Према подацима Одјељења, у 2019. години поднесени су захтјеви у укупном износу од 13.950.376,45 КМ, док је буџетом био одобрен износ од 12.080.000,00 КМ. Недостајућа средства у износу од 1.500.000,00 КМ обезбијеђена су амандманима на буџет за 2020. годину, од 23. априла 2020. године, тако што је наведени износ умањен

са позиције „Подстицај у пољопривредној производњи по захтјевима из 2020. године и ранијег периода“ а за исти износ увећана позиција „Исплата подстицајних средстава из 2019. године.

У складу са Закључком у буџету за 2020. годину, одобрен је наведени износ и у Закону о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2020. годину („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“ број 12/20) у члану 20 (Извршење текућих грантова, субвенција и трансфера), убачен је став 12 који гласи: „Реализација средстава за подстицај пољопривредне производње по основу захтјева поднесених у 2019. години, а који нису реализовани у 2019. години, одобриће се и исплатити на терет буџета за 2020. годину до висине средстава одобрених за ту намјену“.

8. КОМЕНТАР

Одјељењу је уручен Нацрт извјештаја о ревизији финансијског пословања за 2020. годину, број: 01-02-03-13-274/21 на разматрање и достављање евентуалних нових доказа и коментара на налазе ревизије.

У остављеном року од петнаест (15) дана Одјељење се изјаснило дописом број: 13-001620/21 од 22. јула 2021. године и није имало примједби на налазе, тако да достављени Нацрт представља коначан Извјештај.

Тим за ревизију:

Амра Мехић, дипл. ек.

Љубица Томић, дипл. ек.

9. ПРИЛОЗИ

Структура планираних и извршених текућих издатака за 2020. годину

Табела број 1

Екон код	Назив економског кода	Остварено 2019.	План буџета 2020.	Прерасподјела	Ребаланс	Одобрени буџет	Извршење 2020.	% 8/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9
611000	Плате и накнаде трошкова запослених	1.635.577,76	2.266.074,57	2.266.074,57	6.120,61	2.271.848,73	1.989.575,44	87,58
611100	Бруто плате и накнаде	1.624.256,32	2.253.074,57	2.253.074,57	5.774,16	2.258.848,73	1.985.650,24	87,91
611200	Накнаде запосленим	11.321,44	13.000,00	13.000,00	0,00	13.000,00	3.925,20	30,19
612100	Доприноси на терет послодавца	45.565,61	78.625,32	78.625,32	346,45	78.971,77	55.744,47	70,59
613000	Издаци за материјал и услуге	1.517.153,91	2.038.030,00	2.038.030,00	208.000,00	2.246.030,00	1.547.425,10	68,90
613100	Путни трошкови	7.089,80	13.000,00	13.000,00	0,00	13.000,00	2.063,76	15,88
613200	Издаци за енергију	47.441,27	82.000,00	- 14.500,00	0,00	67.500,00	36.057,70	53,42
613300	Издаци за комуналне услуге	31.033,78	56.000,00	- 2.800,00	0,00	53.200,00	28.851,68	54,23
613400	Набавка материјала	137.875,67	248.830,00	+ 2.200,00	0,00	251.030,00	169.886,22	67,68
613500	Издаци за услуге превоза и горива	46.275,32	50.100,00	+ 2.300,00	20.000,00	72.400,00	44.170,44	61,01
613700	Издаци за текуће одржавање	307.380,68	491.000,00	+ 15.800,00	+ 158.000,00	664.800,00	367.337,87	55,26
613800	Издаци за осиг. банк. услуге и услуге платног промета	12.468,30	19.300,00	+ 2.300,00	0,00	21.600,00	8.896,27	41,19
613900	Уговорене услуге	927.589,09	1.077.800,00	- 5.300,00	+ 30.000,00	1.102.500,00	890.161,16	80,74
614000	Текући грантови	11.160.158,99	9.675.000,00	-	6.060.500,00	15.735.500,00	15.632.746,95	99,35
614100	Текући трансфери истим или другим нивоима власти	500.000,00	0,00	0,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	100,00
614200	Грантови појединцима	91.694,04	75.000,00	75.000,00	0,00	75.000,00	32.746,95	43,66
614300	Грантови непрофитним организацијама	88.500,00	0,00	0,00	60.500,00	60.500,00	0,00	0,00
614500	Субвенције приватним предузећима и предузетницима	10.479.964,95	9.600.000,00	9.600.000,00	5.500.000,00	15.100.000,00	15.100.000,00	100,00
	Укупно текући издаци	14.358.456,27	14.057.729,89	14.057.729,89	6.274.620,61	20.332.350,50	19.225.491,96	94,56

Буџет капиталних потреба

Табела број 2

Година	Одобрено	Извршено до 01.01.2020.	Извршено 2020.	Укупно извршење	%
2018.	776.178,81	638.307,92	68.533,80	706.841,72	91,07
2019.	1.396.969,74	40.928,64	185.079,04	226.007,68	16,18
2020.	676.342,40	0,00	7.694,86	7.694,86	1,14
УКУПНО:	2.849.490,95	679.236,56	261.307,70	940.544,26	33,01

Приказ планираних и остварених прихода и примитака по врстама

Табела број 3

Опис	Остварење 2019.г	План прихода	Остварење 2020.	%
Приходи од нефинанс. јавних предуз. и фин. јавних институција	0,00	800,00	42,74	5,34
Административне таксе	1.824,70	20.000,00	1.370,00	6,85
Посебне накнаде и таксе	893.389,59	881.500,00	937.671,29	106,37
Приходи од пружања јавних услуга	97.900,48	119.500,00	72.673,25	60,81
Непланиране уплате – приходи	20.891,88	1.000,00	8.408,52	840,85
Грантови из иностранства – средства од повраћаја кредита у виду ст. јуница	0,00	1.500,00	0,00	0,00
Остале буџетске накнаде и таксе	1,85	0,00	0,00	0,00
У К У П Н О:	1.014.008,50	1.024.300,00	1.020.165,80	99,60